Gemeente Westerveld

31 JAN. 2023

Gemeenteraad
Voorstel

Ruimte en Ontwikkeling

Vaststelling Transitievisie Warmte - Besluitvorming College/besluitvorming Raad

Auteur

Beknopte samenvatting
In Westerveld werken wij aan de afspraken in het Klimaatakkoord om in 2050 geen aardgas meer te gebruiken en het besluit om de aardgaswinning in Groningen te stoppen. Net als alle Nederlandse gemeenten, is er ook in Westerveld onderzoek gedaan naar haalbare en betaalbare mogelijkheden voor aardgasvrij wonen, werken en leven. Om woningen en andere gebouwen van het aardgasvrij te maken, heeft de gemeente de Transitievisie Warmte opgesteld.
In de Transitievisie Warmte staat beleid voor de komende dertig jaar. Hierin staan de hoofdpunten waar wij mee aan de slag moeten gaan en ook de mogelijkheden die er zijn in de gemeente. Deze hoofdpunten zijn gebaseerd op de Technisch-Economische Analyse en het ambitiedocument die in december 2021 zijn vastgesteld door de Gemeenteraad.
Het afgelopen jaar is de Transitievisie Warmte afgerond, is er aan inwoners gevraagd om hierop te reageren en is er een publieksvriendelijke versie ontwikkeld. De definitieve versie van de Transitievisie Warmte ligt nu voor ter vaststelling. De Technisch-Economische Analyse, het verslag van de ter inzagelegging en de publieksvriendelijke versie worden als kennisdocumenten erbij gevoegd.

Besluit

Besluitpunt 1
De Transitievisie Warmte vaststellen

Motivering

Aanleiding en context
In het Nationaal Klimaatakkoord is afgesproken dat er uiterlijk in 2050 geen aardgas meer wordt gebruikt om woningen en andere gebouwen te verwarmen. Gemeenten zijn volgens het Klimaatakkoord de regisseurs van de warmtetransitie voor de gebouwde omgeving. Via het Klimaatakkoord heeft de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) deze regierol gevraagd en ook toegewezen gekregen. Een taak van de gemeenten is het opstellen van een Transitievisie Warmte. In het duurzaamheidsbeleid 'Samenwerken aan Duurzaamheid' is de ontwikkeling van de Transitievisie Warmte opgenomen onder het thema Energiebesparing. Daarnaast is de warmtetransitie benoemd in relatie tot het opwekken van energie.

Beoogd resultaat
In de Transitievisie Warmte staan de hoofdpunten waarmee we aan de slag gaan de komende dertig jaar. Hierin is ook opgenomen met welke partijen we willen samenwerken om de plannen tot uitvoer te brengen. De Transitievisie Warmte geeft de technische mogelijkheden, de ambitie en de koers van

de gemeente weer. Door de Transitievisie Warmte vast te stellen, kunnen we aan de slag met het uitwerken van de hoofdpunten tot concrete plannen om de doelstellingen te realiseren.

Argumentatie

Proces

In maart 2021 is de startnotitie vastgesteld. Van september tot december 2021 heeft RoyalHaskoning DHV een technisch-economische analyse uitgevoerd. Parallel daaraan is er een uitgebreid participatietraject gestart waarbij inwoners, lokale partners en de gemeenteraad hebben meegedacht over de ambitie en uitgangspunten van de Transitievisie Warmte. In december heeft de gemeenteraad kennis genomen van de eerste resultaten van de Technisch-Economische Analyse en het ambitiedocument vastgesteld.
Begin 2022 is op basis van deze stukken de strategie gevormd in samenwerking met onze partners. In april is een eerste concept ter consultatie naar onze partners gestuurd. In september is de uiteindelijke Transitievisie Warmte voor een periode van twee weken ter inzage gelegd. De opgehaalde reacties zijn verwerkt in een verslag. Aanpassingen die hieruit volgden zijn op pagina 35 in dat verslag weergegeven en hebben geleid tot de definitieve versie van de Transitievisie Warmte. Daarnaast is er, mede op basis van de reacties, een publieksvriendelijke versie van de Transitievisie Warmte ontwikkeld.

Ter inzage legging

Voorafgaand aan de ontwikkeling van de Transitievisie Warmte zijn inwoners en ondernemers geïnformeerd over het proces en is hen gevraagd deel te nemen aan een enquête over de wens betrokken te worden bij de Transitievisie Warmte en de uitkomsten hiervan. Hieruit kwam naar voren dat men vooral geïnformeerd wil worden over het eindresultaat. Wat betreft het eigen dorp, de buurt of woning is er wél de wens actief een bijdrage te leveren.
In de aanloop naar de vaststelling van de Transitievisie Warmte zijn er twee momenten geweest dat externe partijen zijn gevraagd mee te lezen. De eerste keer was in april waarbij de samenwerkende partners zijn benaderd. In september is er gekozen voor een inzageperiode die ook voor een breder publiek beschikbaar was. De inzage was openbaar, daarnaast zijn er een aantal partijen / groepen persoonlijk benaderd met de vraag te reageren. Hierbij ging het om de ondernemerskoepel, partijen die hebben bijgedragen aan de Transitievisie Warmte, focusgroepleden en inwoners die in de enquête hebben aangegeven graag te willen meedenken. In de periode van twee weken hebben negen organisaties / personen gebruik gemaakt van de mogelijkheid te reageren.
Doordat er in het voortraject door middel van een inwoners enquête en focusgroepsessies goed is samengewerkt, is ervoor gekozen de periode van inzage te verkorten. De inspraakverordening biedt hier ruimte toe.

Technisch-Economische Analyse en ambitiedocument vormen de strategie

De Technisch-Economische Analyse geeft inzicht gegeven in de technische mogelijkheden in onze gemeente. Het woningenbestand van de gemeente evenals de verspreiding van gebouwen maakt dat het aanleggen van collectieve warmtevoorzieningen op grote schaal niet economisch haalbaar zijn. Daarnaast is bij vaststelling van de startnotitie aangegeven dat draagvlak voor de warmtetransitie een belangrijk uitgangspunt is. Dit maakt dat een wijkgerichte aanpak met een ambitie om voor 2030 aardgasvrij te zijn, niet logisch is.
In samenwerking met inwoners, lokale partners en de gemeenteraad is het ambitiedocument opgesteld. Deze is in december 2021 vastgesteld. Hierin is de ambitie opgenomen dat de gemeente zich committeert aan het aardgasvrij wonen, werken en leven in 2050. Tot 2030 zal de nadruk worden gelegd op het besparen van energie. De uitgangspunten Duidelijk Draagvlak, Duurzaam Besparen en Betaalbaar en Lokaal zijn vertaald in de strategie. In 2030 zal de CO2 uitstoot van de gebouwde omgeving worden gereduceerd met 20% ten opzichte van 2019.

Perspectief

Met de Transitievisie Warmte geeft de gemeente Westerveld invulling aan de regiefunctie die is

gegeven. Hierbij geldt dat wij als gemeente niet altijd aan zet zijn, maar perspectief geven aan inwoners, ondernemers en lokale partners die een rol hebben bij de warmtetransitie. Dit door ofwel regels in te stellen, kennis op te halen en te delen, financiële mogelijkheden inzichtelijk te maken (en aan te vullen daar waar nodig) en inwoners handelingsperspectief te bieden zodat ze vandaag al aan de slag kunnen. Aangezien dit een samenwerking betreft tussen verschillende partijen geeft deze visie een richting aan, maar zal deze verder moeten worden geconcretiseerd.

Duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord werken
Met de Transitievisie Warmte dragen wij bij aan de doelen van het Nationale Klimaatakkoord.

Effect op het Minimabeleid
In de Transitievisie Warmte is opgenomen dat ook mensen die te maken hebben met energiearmoede mee kunnen doen aan de energietransitie. Daarin wordt zowel intern als extern in samengewerkt.

Kanttekening en risico's
Uitvoering
De Transitievisie Warmte geeft de technische mogelijkheden, de ambitie en de koers van de gemeente weer. Maar het geeft nog geen concrete plannen weer. De uitvoering van de warmtetransitie zal de komende decennia in beslag nemen waarbij we de komende jaren gebruik kunnen maken van de kennis die we gaandeweg opdoen. Concrete plannen worden op basis van de visie uitgewerkt.
Samenwerking met omgeving
De gemeente is regievoerder als het gaat om de warmtetransitie. Dat betekent dat onze rol zich aanpast aan de vraag die er is. Voor een gedeelte zal de gemeente de weg moeten wijzen naar de partijen die het beste aansluiten bij de vraag. Samenwerking met onze partners is daarom van groot belang. Dit zal niet alleen met uitvoerende partners zijn maar ook met (buur)gemeenten. De kennis die elders wordt opgedaan kan daardoor ook in Westerveld worden toegepast. Andersom zal Westerveldse kennis ook van toegevoegde waarde zijn voor buurgemeenten. Deze nieuwe vorm van samenwerking vraagt om geduld en durf.
Beleid loopt parallel aan uitvoering
Met de ontwikkeling van de Transitievisie Warmte is er dankbaar gebruik gemaakt van de kennis en kunde die er al is op het gebied van de warmtetransitie. Inwoners en ondernemers zijn al aan de slag met energie besparen of gebouwen energieneutraal te maken. De ontwikkeling van de Transitievisie Warmte loopt parallel aan de uitvoering door inwoners. Met de opgave die voor ons ligt, is elke stap die wordt gezet relevant. Met de uitgezette koers geeft de gemeente inzicht in hoe wij met inwoners en ondernemers aan de slag willen gaan. Dit zal uiteindelijk voor een versnelling zorgen.

Aanpak/uitvoering en communicatie
Planning
In 2023 en 2024 zal de nadruk komen te liggen op het ontwikkelen van een uitvoeringsprogramma en het informeren van inwoners van de plannen. Vanaf 2024 zal het nuttig zijn om elke twee jaar de uitvoeringsprogramma te vernieuwen. Dit creëert een natuurlijk evaluatiemoment waarin de voortgang vergeleken kan worden met de doelen. Daarnaast geeft dit ruimte om ontwikkelingen die in de gemeente plaatsvinden te koppelen aan de warmtetransitie. In 2025 zal de eerste herziening van de Transitievisie Warmte plaatsvinden die daarna elke vijf jaar terug zal komen. Ook dit is een evaluatiemoment waarin nieuwe technieken en inzichten verwerkt kunnen worden. Participatie en communicatie vinden gedurende het gehele traject plaats.
Communicatie
De Transitievisie Warmte is een document dat inzicht geeft in de technische mogelijkheden, de ambitie en de koers. Voor inwoners is vooral van belang wat de warmtetransitie voor hen zal betekenen. Daartoe is er een publieksvriendelijke versie ontwikkeld die gericht is op het handelingsperspectief van de inwoners. Deze zal via de reguliere kanalen worden gecommuniceerd met inwoners.

Bij de start van het proces om te komen tot een Transitievisie Warmte is er een brief naar alle adressen gezonden om inwoners en ondernemers te informeren over dit proces. Ook na vaststelling van de Transitievisie Warmte zal er een mailing uitgaan waarbij de publieksvriendelijke versie wordt gedeeld. Daarnaast zal ook bij deze mailing weer aandacht worden gegeven aan de mogelijkheden die er zijn en nu al benut kunnen worden.

Integrale advisering
Intern_en_extern

Duiding integrale advisering
Intern
De warmtetransitie zal impact hebben op alle inwoners. Voor het opstellen van de Transitievisie Warmte is daarom samengewerkt met de volgende beleidsdisciplines:
- Sociaal Domein
- Economie
- Wonen
- Erfgoed
- Openbare ruimte
- Communicatie en participatie
- Financiën

Extern
Verschillende van onze (lokale) partners zal een rol krijgen in de uitvoering van de warmtetransitie. Deze zijn gedurende het proces betrokken geweest. Eventuele afwijkende advisering is opgenomen in het Verslag ter inzage legging.
Betrokken partijen:
- RoyalHaskoning DHV
- Enexis Netbeheer
- RENDO/N-TRA
-Actium
- EC/W
- Mit en veur Mekaar
- Besparen met energie Wapserveen

Kosten, baten, dekking
De financiering vanuit de Rijksoverheid om de warmtetransitie ten uitvoering te brengen, is momenteel incidenteel van aard. De gemeente heeft middelen ontvangen voor het uitvoeren van een Technisch-Economische Analyse, het opstellen van deze Transitievisie Warmte en de eerste uitvoeringskosten. In hoeverre de gemeente een actieve rol in de uitvoering kan nemen, is mede afhankelijk van de financiële ruimte, capaciteit en expertise die vanuit het Rijk ter beschikking worden gesteld. Hierover wordt de komende jaren meer duidelijk. De consequentie van incidentiele middelen vanuit het Rijk zal ook in het uitvoeringsprogramma worden meegenomen.
Met de vaststelling van het uitvoeringsprogramma Transitievisie Warmte zullen ook de financiële middelen voor uitvoering hiervan worden aangevraagd. De benodigde middelen die nodig zijn voor het ten uitvoer brengen van de Transitievisie Warmte schatten we als volgt in voor de periode 2023-2024:

	Beschrijving	**Benodigde middelen**		
		2023	**2024**	**Totaal**
Proces	Inhuur projectleider	€150.000[1],-	€75.000,-	€225.000,-

Communicatie	Gericht op inwoners	€10.000,-	€5.000,-	€15.000,-
Participatie	Gericht op ondernemers en collectieven	€15.000,-	€10.000,-	€25.000,-
Onvoorzien		€10.000,-	€10.000,-	€20.000,-
	Totaal	**€185.000,-**	**€100.000,-**	**€285.000,-**

[1] Projectleider 1.0 Fte op basis van €100,- per uur. In 2023 is 1500 uur geraamd, in 2024 750 uur. In 2023 komt de dekking gedeeltelijk uit de 'Uitvoeringskosten klimaatakkoord', die ter beschikking zijn gesteld tijdens de Meicirculaire 2022 en het budget duurzaamheidsbeleid. Voor de overige kosten in 2023 en 2024 voorzien wij dat er wederom klimaatmiddelen naar de gemeenten komt. De hoogte hiervan is nog niet bekend, maar er wordt geschat dat deze hoger zal zijn dan de middelen van de afgelopen jaren. Om het proces te borgen zullen, afhankelijk van de hoogte van de klimaatmiddelen, een voorstel worden gedaan bij de kadernota's van 2023 en 2024.

Bijlagen

1. Verslag ter inzagelegging.pdf
2. Gemeente Westerveld Transitievisie Warmte.pdf

GEMEENTE WESTERVELD

TRANSITIEVISIE

WARMTE

Gemeente Westerveld
6/70